

Wyrok z dnia 24 marca 1995 r.
II URN 6/95

Przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń emerytalno-rentowych okres nauki w szkole wyższej za granicą uwzględnia się jako okres nieskładkowy w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) na zasadach określonych w tym przepisie, jeżeli uzyskany dyplom i tytuł zawodowy zostały nostryfikowane.

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska (sprawozdawca), Sędzia SN: Maria Tyszel, Sędzia SA: Jerzy Kuźniar,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Iwony Kaszczyszyn, po rozpoznaniu w dniu 24 marca 1995 r. sprawy z wniosku Ninel S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. o wysokość emerytury, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 marca 1993 r., [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 10 listopada 1992 r. [...] i przekazał sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., decyzją z dnia 21 maja 1992 r. odmówił Ninel S. wliczenia do stażu pracy, od którego zależy wysokość emerytury, okresu studiów w Moskiewskim Państwowym Uniwersytecie im. M. W. Łomonosowa, na tej podstawie, że na studia te nie została skierowana przez władze polskie, lecz była obywatelką ZSRR.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawczyni domagała się zaliczenia okresu nauki do stażu pracy, podnosząc, że w 1955 r. wyszła za mąż za obywatela polskiego i od 1966 r. posiada obywatelstwo polskie.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 10 listopada 1992 r. oddalił odwołanie wnioskodawczyni. W uzasadnieniu wyroku Sąd wywiódł, że z mocy art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450) w przedmiotowej sprawie mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Stosownie zatem do uregulowania zawartego w art. 1 tej ustawy, według którego świadczenia określone ustawą przysługują obywatelom polskim z tytułu zatrudnienia na obszarze Państwa Polskiego, a okres nauki w szkole wyższej wymieniony jest w rozdziale 3 ustawy dotyczącym okresów zatrudnienia, to zgodnie z art. 9 ustawy, zaliczeniu do stażu pracy podlega jedynie okres studiów ukończonych na terenie Państwa Polskiego.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 8 marca 1993 r. oddalił rewizję wnioskodawczyni. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Wojewódzkiego, że wobec braku szczególnego uregulowania spornej kwestii, zaliczeniu do stażu pracy z mocy art. 1 i 9 ustawy o z.e.p. podlega tylko okres studiów ukończonych na terenie Państwa Polskiego.

Od wyroku tego założył rewizję Minister Sprawiedliwości. Zarzucając rażące naruszenie prawa, a w szczególności art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, Minister wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 10 listopada 1992 r., [...], i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że okres studiów wnioskodawczyni od 1952 r. do 1959 r. jest okresem nieskładkowym, albo o przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Wyrok Sądu Apelacyjnego istotnie rażąco narusza prawo. Wnioskodawczyni przedstawiła zaświadczenie Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 czerwca 1967 r. stwierdzające, że w związku z uzyskaniem w dniu 24 czerwca 1959 r. dyplomu ukończenia studiów wyższych w ZSRR na Wydziale Ekonomii Politycznej w Uniwersytecie im. W. Łomonosowa w Moskwie, posiada uprawnienia wynikające z ukończenia studiów wyższych II stopnia oraz prawo do używania tytułu magistra ekonomii.

Powyższe zaświadczenie wydane przez centralny organ administracji państwowej stanowi nostryfikację dyplomu, tj. uznanie go za równoważny z dyplomem wydanym przez analogiczną polską uczelnię wyższą.

Podnieść ponadto należy, że stosownie do uregulowania zawartego w rozporządzeniu Ministra Oświaty i Zdrowia z dnia 10 maja 1950 r. w sprawie uznawania studiów wyższych odbywanych w ZSRR (Dz. U. Nr 25, poz. 227), ukończenie szkoły wyższej w ZSRR po 1 października 1917 r. jest równoważne z ukończeniem odpowiedniej szkoły wyższej w Polsce.

Powołane rozporządzenie zastąpione zostało porozumieniem z 10 maja 1974 r. między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (D. U. z 1975 r., Nr 4, poz. 14).

Również obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 grudnia 1991 r. w sprawie zasad nostryfikacji dyplomów i tytułów zawodowych uzyskanych za granicą (Dz. U. z 1992 r., Nr 16, poz. 64) przewiduje uznawanie dyplomów uczelni zagranicznych za równorzędne z dyplomami uzyskanymi na uczelniach krajowych.

Możliwość uznania za równoważny dyplomu i tytułu naukowego uzyskanego za granicą z dyplomem i tytułem naukowym uzyskanym na uczelniach polskich nie jest zastrzeżona wyłącznie dla obywateli polskich. Takie uznanie dyplomu zagranicznego

zrównuje w uprawnieniach absolwentów uczelni polskich i zagranicznych. Prowadzi to do stwierdzenia, że przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń okres nauki w szkole wyższej za granicą uwzględnia się jako okres nieskładkowy w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 10 powołanej ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent na zasadach określonych w tym przepisie, jeżeli uzyskany dyplom i tytuł zawodowy zostały nostryfikowane. Takie stanowisko w analogicznych sprawach zajął Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 6 stycznia 1994 r., II UR 1/94, z dnia 19 kwietnia 1994 r., II URN 7/94 i z dnia 22 czerwca 1994 r., II URN 15/94. Skład orzekający w sprawie podzielił to stanowisko.

Zasadny jest wniosek rewizyjny o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania wobec niewyjaśnienia wymiaru czasu nauki określonego w programie studiów. Akta sprawy nie zawierają żadnych danych na tę okoliczność, również z treści odpisu dyplomu nie wynika, czy w programie studiów określony był 7-letni okres nauki, czy też był to faktyczny czas studiów wnioskodawcy.

Zaskarżony wyrok narusza interes Rzeczypospolitej Polskiej, bowiem nieprawidłowe obliczenie świadczeń należnych osobom uprawnionym i wypłacanie ich w zaniżonej wysokości narusza konstytucyjną zasadę Państwa prawa. Dlatego uwzględnienie rewizji nadzwyczajnej nie przeszkadza upływu terminu określonego w art. 421 § 2 k.p.c.

=====